

תגובות לסקירת ספרות בנושא צמצום האישפוז הפסיכיאטרי

תגובתו של שלמה וינקר

ראש חטיבת הרפואה, לאומית שירותי בריאות
יו"ר איגוד רופאי המשפחה בישראל

ישנה חשיבות רבה לצמצם עלויות ברפואה בכלל וגם בשירותי בריאות הנפש, אולם בתחום האשפוז בבריאות הנפש עלינו להיות זהירים שבעתיים בצמצום העלויות. מדובר באוכלוסייה חלשה לעמוד על זכויותיה, כך שעלינו כחברה מוטלת החובה לעמוד על המשמר כדי לוודא שהחיסכון לא בא על חשבון איכות הטיפול. לעיתים הנזקים לא נראים בטווח הקצר ונדרש לכן מעקב לטווח ארוך על מנת לדאוג למטופלים בבריאות הנפש ולוודא שלא נגרם נזק.

הדרך המוזכרת בסקירה של חלוקת הסיכון עם ספק השירות מעניינת, אולם הצלחתה לטווח רחוק מחייבת הוגנות ביחסים בין הצדדים ובהכרח ירידה בפוטנציאל לחיסכון שהיה מושג בהתנהלות אגרסיבית יותר מול הספק. ייתכן שגישה חד צדדית להוזלת שירותים תביא לחיסכון ניכר בטווח הקצר אך לירידה באיכות השירות ואף לעליה בהוצאות בטווח הארוך. צמצום האשפוזים או קיצור המשך שלהם מחייב יצירת חלופות טובות יותר וזמינות יותר בקהילה, חיזוק הקשר בין המערכת האשפוזית והמערכת האמבולטורית ואולי בניית מנגנון להפניה מוקדמת יותר לאשפוז במסגרת התיאום בין שתי המערכות. בראי הרפורמה בבריאות הנפש זה הזמן להתחיל לבנות תהליכים כאלה.

האפשרות ל"בחירת ספקים" בתחום האשפוז הפסיכיאטרי נראית פחות רלוונטית למערכת הבריאות בישראל, ולכן לא נראה כי היא ניתנת ליישום כדרך לצמצום עלויות. זאת למעט אולי במסגרת כללית שירותי בריאות שבבעלותה גם בתי חולים פסיכיאטריים והיא יכולה לפיכך להעדיף את בתי החולים שלה.

כאמור, הנקודה המטרידה ביותר היא הנזק שעלול להיגרם עקב קיצור האשפוזים, וכפי שנכתב בסקירה, מתוך האוכלוסייה של מטופלי בריאות הנפש ישנן תת-קבוצות חלשות במיוחד: ילדים ומתבגרים וחולים הלוקים במחלות נפש קשות. קבוצות אלה נזקקות לטיפולים הממושכים והיקרים יותר, הפוטנציאל ל"חיסכון" גדול ומפתה יותר והיכולת שלהם להתגונן מפני הנזק האפשרי קטנה יותר. לכן נדרש מעקב קפדני יותר ואולי אף דרך לא להכליל קבוצות אלה במסגרת הטיפול המבוקר.

הדעות / גישות הנכתבות בתגובות הנ"ל מייצגות את דעותיו האישיות של הכותב ואינן בהכרח מייצגות את דעת הארגון אליו הכותב משתייך או דעותיו של ארגון מכון מאיירס – ג'וינט – ברוקדייל.